

stora variationer mellan olika vårdinrättningar *Veronika Halvarsson, Fredrik Liljeros*

PATIENTSÄKERHET

1488 Framgång för dansk patientsäkerhetskampanj: »Räddade över 1 500 liv«

1490 Beth Lilja, Danska patientsäkerhetssällskapet: »Otrolig styrka att vi är fristående«

Osäkerhet om svenskt patientsäkerhetscentrum

DEBATT OCH BREV

1492 Nollvisionen för självmord bryter tabubeläggningen *Danuta Wasserman, Jan Beskow, Lars Jacobsson, Björn Spångberg, Anette Falkenroth, Bruno Hägglöf, Karl-Otto Svärd, Henrik Almqvist, Wolfgang Rutz, Per-Anders Rydelius, Mia Franzén*

1494 Kvalitet – en fråga för professionens omdöme *Åke Thörn*

Mer på lakartidningen.se

ENDAST PÅ WEBBEN

- Stora ojämlikheter i svensk sjukvård
- Thomas Flodin apropå Patientsäkerhetsutredningens betänkande: »HSAN har pekat på brister som vi har missat«
- Mer debatt på webben. Se vidare sidan 1497

1496 Om kvalitetsregister: Är vi rädda för att resultaten inte ska vara de önskade? *Gunilla Thernlund*

Replik: Satsa på kunskap istället för kontroll! *Susanne Bejerot*

1498 Så vill vi ha det nya ersättnings-systemet för privatläkarna *Åke Reimer, Lars Envall, Christer Sjödin*

KULTUR

1499 Doktor Guillotin trodde inte på huvudets liv efter bilan

1502 Recensioner

1503 LEDIGA TJÄNSTER

1506 PLATSANNONSER

1524 MEDDELANDEN

1526 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

Foto: Ola Torkelsson

PATIENTSÄKERHET Den danska patientsäkerhetskampanjen »Operation Life« har precis avslutats, och fram till det senaste årsskiftet har man räknat in drygt 1 500 färre dödsfall än förväntat på de danska sjukhusen. Sidan 1488

W Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på lakartidningen.se

Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Lakartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Nästa nummer av Lakartidningen utkommer den 3 juni!

REFLEXION

Markera alltid operationsområdet!

Socialstyrelsens vällovliga strävan att rensa bland gamla och alltför detaljerade föreskrifter har SOSFS 1989:1 upphävts. Den gällde åtgärder för att förhindra förväxlingar i synnerhet i samband med kirurgi och andra invasiva åtgärder.

Bland annat föreskrevs obligatorisk markering av operationsområde vid ingrepp på extremiteter och pariga organ.

Redan 1980 kom den första föreskriften om markering av operationsområde, långt före de flesta andra länder. I USA utfärdade Joint Commission, ett ackrediteringsinstitut, regler om sidomarkering först 2004. Dessa har skärpts ytterligare i år. I England och Wales infördes ett motsvarande regelsystem 2005, och liknande regler är på väg att införas i flera andra länder.

Operationer på fel sida eller på fel organ hör till en grupp misstag som av amerikanska och engelska kvalitetsinstitut betecknats som never events – aldrighändelser. Markering är en

synnerligen effektiv metod för att förhindra dessa fel.

När nu denna föreskrift är upphävd kan den som ansvarar för patientsäkerhet hänvisa till Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:12) och dess § 2, där det bland annat står: »Verksamhetschefen skall inom ramen för vårdgivarens ledningssystem ta fram, fastställa och dokumentera rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt skall bedrivas för att kunna styra, följa upp och utveckla verksamheten«, och § 4: »Det systematiska kvalitetsarbetet skall syfta till att förebygga vårdskador«, vilket måste tolkas som att det alltså krävs krav på markering av operationsområde.

Jag vill med dessa ord uppmana alla att alltid markera område eller kroppsdel för operation eller annan invasiv åtgärd.

»Operationer på fel sida eller på fel organ hör till en grupp misstag som av amerikanska och engelska kvalitetsinstitut betecknats som never events – aldrighändelser.«

Jon Ahlberg
medicinsk
redaktör

jon.ahlberg@lakartidningen.se